

Politik Bilim

“Ulusal İnovasyon Yasası” (3)

Aykut Göker

ABD Senatosu'nun gündemindeki Ulusal İnovasyon Yasa tasarısı saydıklarım dışında daha pek çok düzenleme getiriyor. Bir ülkede inovasyonu teşvik için nerelere kadar uzanmak gerektiğini gösteren bu düzenlemelere ilişkin de birkaç örnek vereyim:

- Bölgesel kalkınmayı destekleyen federal programların Ticaret Bakanlığı'nca gözden geçirilmesi ve inovasyonun yerel düzeyde de güçlendirilmesi için bir strateji geliştirilmesi; bu çerçevede, bölgesel inovasyonu teşvike yönelik kamu-özel sektör işbirliğini güçlendirecek projelerin finansmanına önem verilmesi;
- İlk ve orta dereceli okullarda inovasyonu ve denemeyi temel alan öğretim uygulamaları için NSF'in parasal destek sağlaması;
- Özel sektörün uzun vâdeli araştırma projelerine girmesini cesaretlendirmek için, araştırma giderleri ile ilgili 'vergi erteleme' uygulamasına süreklilik kazandırılması;
- Araştırma giderleri ile ilgili vergi erteleme uygulamasından yararlanan firma sayısını artırmak için firmalara basitleştirilmiş, yeni seçenekler sunulması;
- Vergi muafiyeti tanınan özel vakıfların bu haktan yararlandırılmayan ticarî yatırımları, eğer, 'start-up' girişimlerine yapılmışsa, bunların vergi muafiyetine tâbi tutulabilmeleri için uyulması gereken şartların Maliye Bakanlığı'nca belirlenmesi;
- Ulusal Bilimler Akademisi'nce, özel sektörün inovasyon faaliyetlerini engelleme potansiyeli taşıyan risk faktörlerini belirlemeye; mevzuat ve uygulamalardan kaynaklanan bu tür riskleri azaltmaya yönelik bir çalışma yapılması...

TASARININ ÇARPICI YANLARI

İnovasyon politikalarıyla uğraşanlar, hep, “bir ülkede inovasyon yeteneğini yükseltebilmek basit, teknik bir mesele değildir; konuyu, **bilim ve teknoloji politikalarından eğitim-öğretim politikalarına, para ve vergi politikalarından yatırım, yabancı sermaye ve dış ticaret politikalarına kadar**, birbirini destekleyecek politikalar ve uygulamalar bütünü olarak ele almak gerekir” derler ya; işte bu tasarıda öngörülen düzenlemeler de bunun çarpıcı bir örneği. Hem de tasarı inovasyon yeteneğine zâten sahip bir ülkede, sadece bu yeteneği güçlendirebilmek için hazırlanmış.

Ve yine hep şu vurgulanır: “İnovasyonda yetkinleşmenin olmazsa olmaz koşulu bilim ve teknolojiye de yetkinleşmektir. Bilim ve teknolojiye yetkinleşmek ise, bilim ve teknolojiyi ilerletebilecek ölçüde araştırma yapabilmek; bu araştırmaları yapabilecek bilim insanlarını, araştırmacıları yetiştirebilmek, demektir.” Tasarıdan görüyorsunuz; bilim ve teknolojiye egemenliği tartışmasız olan bir ülke, inovasyon yeteneğini artırabilmek için bilimsel ve teknolojik araştırmalar için ayırdığı fonları ikiye katlamaya; matematik, fizik bilimler ve mühendislik bilimlerinde öğrenim görenlerin, mastır ve doktora yapanların sayısını artırmak ve daha fazla araştırmacı yetiştirmek için mevcut burs programlarını güçlendirmeye çalışıyor.

AT BİNENİN KILIÇ KUŞANININ

Yine, inovasyonda yetkinleşme konusunda, en çok anlatılmak istenen noktalardan birisi de bu süreçte kamunun/devletin rolünün çok önemli olduğudur. Hele, Türkiye gibi, geç sanayileşmeye başlamış bir ülke için, devletin üstleneceği rol daha da önemlidir. ABD gibi, devletin ekonomiye müdahalesine en çok karşı çıkan bir ülkede, inovasyonda yetkinlik meselesi söz konusu olduğunda, hiç kimsenin gözünü kırpmadan devleti özel sektörün işlerine karıştırdığının en çarpıcı örneği de bu tasarı olsa gerek. Araştırma hacmini iki katına çıkarmak

mı gerekiyor, finansmanı federal bütçeden; araştırmacı, matematikçi, fizikçi, mühendis sayılarını artırmak mı gerekiyor; her seviyede burs federal bütçeden... Amerikan Sanayii, ihtiyaç duyduğu yeni imalât teknolojilerini geliştirmek için yeterince kaynak ayıramıyor mu; Tedarik, Teknoloji ve Lojistikten Sorumlu Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı hemen görev başına: Firmalara araştırma siparişi versin; parasını da savunma bütçesinden ödesin. Müsteşarlık, bunu tabii ki, “Amerika’nın ulusal güvenliği için elzem olan silâh sistemlerini üreten Amerikan firmalarında üretkenliği yükseltmek için yapacak.” E bu arada, bu teknolojilerde kazanılan yetenek bütün Amerikan imalât sanayiinin de işine yarayacak; at binenin, kılıç kuşananın...

Serbest pazar ekonomilerinin örnek alınan ülkesi ABD’nin inovasyonu desteklemek için plânladığı bu işleri, konuyla ilgilenenlerin bilgilerine sunarım.

<http://www.inovasyon.org>

CBT. 04 Mart 2006